

AWAY – storstilet multimediekoncert med Aarhus Symfoniorkester

I 2023 holder Aarhus Symfoniorkester verdenspremiere på multimediekoncerten AWAY, som er en del af Aarhus Symfoniorkesters vision for 2021-25 om at involvere publikum dybere og nå længere ud blandt borgerne i Aarhus og Midtjylland. Koncerten indledes dog allerede i 2022 med et teknisk og kunstnerisk udviklings- og pilotprojekt i samarbejde med Center for Avanceret Visualisering og Interaktion (CAVI, Aarhus Universitet).

Baggrund

Danmarks kulturliv gennemgår i øjeblikket en nødvendig og vigtig udvikling i kølvandet på coronapandemien – dette gælder ikke mindst Aarhus Symfoniorkester (ASO), hvis stærke vision og innovative fokus bl.a. er rettet mod at bringe musikken ud, hvor borgerne befinder sig.

Koncertprojektet AWAY giver Aarhus Symfoniorkester en unik mulighed for at bringe trofaste koncertgængere og nye publikumsgrupper helt tæt på deres dynamiske orkester. I tæt samarbejde med orkestrets huskomponist Allan Gravgaard Madsen, lydkunstner Morten Riis og Center for Avanceret Visualisering og Interaktion (CAVI, Aarhus Universitet), vil Aarhus Symfoniorkester benytte avanceret teknologi og nykomponeret musik til at forbinde orkestermusikere på unikke steder i og omkring Aarhus med de resterende musikere i Symfonisk Sal i Musikhuset. Alt dette sker live og er med til at skabe et hidtil uset kunstnerisk udtryk, som taler ind i den nye digitale virkelighed og giver publikum fornemmelsen af at være til stede flere steder på samme tid.

Oplev Aarhus på ny gennem musikken - Det musikalske genbesøg

Siden grundlæggelsen i 1935 har ASO været med til at forbinde Aarhus by gennem musikken. I 2022 kan orkestret fejre at have haft Symfonisk Sal som sin suveræne hjemmebane i 15 år, men for blot 40 år siden måtte det daværende Aarhus Byorkester spille rundt omkring i byen og landsdelen, hvor musikerne klemte sig sammen og gik på kompromis med ikke-optimale akustiske rammer i biograf, kirker, dansehaller, skoleauler og på Aarhus Teaters scene. Selvom pladsen på disse spillesteder var knap, så havde orkestret et mere direkte samspil med byens rum og dermed en anden kontakt med byens brede befolkning.

Det er disse rum og steder ASO nu med AWAY ønsker at give et musikalsk genbesøg således, at vi stadig kan være i nærkontakt med byens puls og samtidig bibeholde pladsen som hele byens orkester i alle borgers bevidsthed.

Den musikalske ramme omkring AWAY er støbt omkring selve helhedsoplevelsen - samspillet mellem by og musik. Publikum inviteres med ind i en atmosfærisk koncertoplevelse, hvor musikken skaber nærhed på trods af afstande. Dette vil bidrage til at give publikum og musikere en fornemmelse af at være en del af en større forbundethed med hinanden og byen.

Symfonisk Sal bliver således klangligt udvidet med lyden af Aarhus og omvendt.

AWAY er opdelt i to faser (Pilotprojekt og Verdenspremiere), som er beskrevet i det følgende:

Pilotprojektet: Teknologien – samarbejdet om det kreative benspænd

Da en latenstid (forsinkelse) i både lyd og billede næsten er uundgåelig i en live-situation og teknologien konstant udvikles og forbedres, har vi allerede nu brug for at få afprøvet, hvordan man konstruktivt, kreativt og kunstnerisk kan bruge de benspænd, der ligger i at komponere et sammenhængende værk for koncertsal og stedspecifikke lokationer, og give komponisterne mulighed for at afsøge, om denne latenstid potentielt kan bruges bevidst som et kompositorisk virkemiddel.

Derfor igangsættes AWAY med et pilotprojekt i december 2021 og januar 2022. I den forbindelse har ASO allieret sig med de absolut mest vidende på dette område, nemlig CAVI (Center for Avanceret Visualisering og Interaktion v. Aarhus Universitet) for at få udviklet og afprøvet den teknologi, der er til stede i dag til dette formål.

CAVI har siden 2001 været med til at designe og udvikle en lang række oplevelsesorienterede anvendelser af digital teknologi. I krydsfeltet mellem audiodesign og interaktionsdesign har CAVI bidraget til forskning i og eksperimentel udvikling af interaktive lydinstallationer. Herunder kan nævnes en permanent lydinstallation i Væksthusene i Botanisk Have i Aarhus, hvor lydene spiller en central rolle i oplevelsen, samt et samarbejde med Den Jyske Opera om digital scenografi, som styres af sangerens stemme. Nærværende projekt er derfor ikke alene en naturlig fortsættelse af CAVIs samarbejdsrelationer med kulturinstitutioner, men også en enestående mulighed for at udvikle det forskningsmæssige grundlag for kreative og nyskabende koncertformer. For Aarhus Symfoniorkester er det samtidig en oplagt mulighed for at knytte tættere bånd til Aarhus vidensmiljø.

Aarhus Universitet og CAVI har interesse i følgende to forskningsområder i forbindelse med AWAY:

- 1) Digitale platforme, som understøtter interaktion mellem mennesker, der ikke befinder sig på samme lokalitet.
- 2) Kreative processer inden for blandt andet design og kunst.

Interessante udfordringer ifm. forskningsområde 1:

CAVI har en grundlæggende interesse i, hvordan fjernsamarbejde kan understøttes. Fjernsamarbejdet mellem udøvende musikere kan ses som en interessant problemstilling, da den udfordrer teknologien både pga. krav til latenstid og til understøttelse af koordinering mellem dirigent og musikere, og musikere imellem. Musikere har heller ikke hænder fri på samme måde som, f.eks., en kontorarbejder har under en videokonference, hvilket skaber nogle interessante udfordringer for kommunikation og styring af teknologien.

I denne forbindelse er følgende spørgsmål relevante at få besvaret gennem pilotprojektet:

- Hvor mange steder skal/kan forbindes?
- Hvilke instrumenter, og hvor mange musikere?
- Hvad er effekten af forskellige forsinkelser?
- Hvordan skaber man teknisk en meningsfuld oplevelse, når musikere er distribueret over flere steder?
- Skal alle på en lokation kunne høre det hele fra alle de andre lokationer?
- Hvad er dirigentens situation og rolle, og hvordan kan man understøtte den visuelle koordinering mellem musikere, og mellem musikere og dirigent?
- Hvordan kan man understøtte øvingen op mod en koncert?

Interessante udfordringer ifm. forskningsområde 2:

CAVI opfatter AWAY som en enestående mulighed for at udforske tilblivelsen af et symfoniorkesterværk, der ikke tidligere har været gjort til genstand for undersøgelse inden for den internationale kreativitetsforskning. AWAY er særligt interessant på to områder: dels i kraft af, at der er tale om anvendelse af digitale teknologier, og især i kraft af den forsinkelse, der er mellem lydoverførslen mellem musikere på adskilte lokaliteter. I forskningssammenhæng er der tale om, at forsinkelsen er en form 'constraint' (begrænsning), som kan være både begrænsende og mulighedsskabende. I forhold til koncertens opførelse er det endvidere meget interessant at studere mulighederne for improvisation og dirigentens rolle.

Verdenspremieren på AWAY: samspillet med Aarhus by

Med verdenspremieren på AWAY i forbindelse med Aarhus Festuge 2023 vil ASOs tilstedeværelse i det aarhusianske byliv være større end nogensinde. En stor del af orkestret bliver sendt ud af koncertsalen og ud i byen. Her vil det opsøgende publikum eller tilfældigt forbigående opleve små kammerkoncerter, hvor musikerne spiller deres respektive stemmer individuelt eller i mindre grupper. Det drejer sig om 10-15 nøje udvalgte lokationer herunder Aarhus Havn, Marselisborg Skovene, Aarhus Domkirke – steder i Aarhus, hvor Aarhus Symfoniorkester tidligere har spillet i sin mere end 80-år lange historie. På denne måde kan publikummer, der aldrig har haft mod på at besøge den traditionsrige og storslåede klassiske koncertsal, få mulighed for at opleve ASO i byens neutrale rum. Samtidig vil det mere koncertsals-vante publikum, fra deres velkendte pladser i Symfonisk Sal, opleve den dynamiske klang af Aarhus By og de individuelle kammerkoncerter – hentet ind til dem via live-stream af lyd og billede, i samme øjeblik samlet i én stor projektion og flettet sammen med de tilbageblivende musikere i salen. Tilsammen resulterer dette i det komplette værk AWAY, der som det første koncertprojekt af sin art giver publikum mulighed for at komme helt tæt på musikerne i orkestret samtidig med, at det åbner op for en ny klanglig, tidlig og oplevelsesmæssig fornemmelse af musik.

Efterliv

Udviklingen af innovative teknologiske landvindinger skaber hele tiden nye kreative og kunstneriske muligheder. AWAY er således med til at give Aarhus Symfoniorkester en helt ny palette af muligheder for elektronisk at bringe orkestret i samspil med byen igen. Da koncerterne spilles i forbindelse med Aarhus Festuge, er der derudover ingen tvivl om, at projektet vil opnå stor international bevågenhed og inspirere andre til at inkorporere digitale løsninger i udviklingen af kunst og kultur. Derfor er det kun naturligt, at vi ASO i fremtiden forvente at genbruge konceptet til fremtidige produktioner.

AARHUS SYMFONIORKESTER
SKOVGAARDSGADE 2C | DK-8000 AARHUS C
T: (+45) 89409090 | E: SYMFONI@AARHUS.DK
WWW.AARHUSSYMFONI.DK

Multimedieprojektet og -koncerten *AWAY* er støttet af følgende:

- 1) Pilotprojektfasen er støttet af Salling-Fondene (forskningsløn) og Brødrene Hartmanns Fond (teknisk udvikling og indkøb af udstyr)
- 2) Verdenspremieren er støttet af Salling-Fondene som en del af støtten til Aarhus Symfoniorkesters vision for 2021-25.